

Огляди літератури, оригінальні дослідження, **погляд на проблему**, випадок з практики, короткі повідомлення
УДК 37.018.432

DOI 10.11603/1811-2471.2021.V11.12007

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ – ВИКЛИК СЬОГОДЕННЯ

©Л. Я. Нечитайло, О. С. Кривов'яз, С. І. Данилів, В. М. Сенцій

Івано-Франківський національний медичний університет

РЕЗЮМЕ. Пандемія коронавірусу (COVID-19) внесла суттєві корективи в освітній процес. Ця ситуація змусила керівників вищих навчальних закладів негайно перевести очні клінічні та дидактичні інструкції у віртуальні форми. Такий перехід на дистанційне навчання суттєво вплинув на різні аспекти навчання: лекції, проведення практичних та лабораторних занять, наукову діяльність тощо.

Викладачі клінічних кафедр також повинні були адаптуватись до реалізації стратегій дистанційного навчання. Дистанційна освіта забезпечує інтерактивність навчального процесу. Здійснюється цей метод навчання за допомогою комп'ютерних технологій, які є основним комунікативним рушієм за даних умов.

Метою роботи було забезпечення оптимальних умов навчання в час пандемії, створення онлайн-платформи для проведення занять для належного здобуття знань студентами ІФНМУ.

Результати. Нові стратегії дистанційного навчання на базі платформи Teams відкривають широкі можливості для освітніх інновацій та співпраці між студентами та викладачами.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: віртуальна допомога; телемедицина; дистанційне навчання; Teams; пандемія.

Вступ. Дистанційне навчання у вищих медичних закладах освіти має ряд особливостей. Для майбутнього лікаря-медика ключову роль в освітньому процесі відіграє візуалізація. Неможливо уявити отримання знань з анатомії без роботи в препаратівській, вивчення гістології – без роботи з мікропрепаратами, вивчення хірургії – без спостереження за операціями тощо. Можна безліч разів прочитати в підручнику опис рентгенологічної картини захворювання, але не запам'ятати його. Але досить один раз побачити рентгенограму і запам'ятати її на все життя [1].

З іншого боку, за відносно короткий період часу, впродовж якого студент або інтерн проходить навчання на кафедрі, необхідно дати йому не тільки практичний матеріал із досліджуваної дисципліни, а й ознайомити з передовими науковими напрямками, світовими досягненнями і відкриттями, майбутніми перспективами даної спеціальності, що, безумовно, сприятиме збагаченню практичного досвіду і творчого розвитку особистості лікаря чи провізора [2].

Але як поєднати практику і теорію в медицині?

Однією з особливостей сучасного педагогічного процесу є широке використання різних інформаційних технологій. Персональний комп'ютер та Інтернет стали невід'ємними складовими професійної освіти. Використання телекомунікацій і мережевих технологій дозволяє проводити навчання в тих випадках, коли викладач і студент розділені значною географічною відстанню. Високі технології в освіті не обійшли стороною і медицину [1].

Навчання лікарів та провізорів практичним навичкам вимагає традиційного очного контакту з викладачами, але вся теоретична підготовка і вправи в прийнятті рішень можуть проходити в дистанційній формі. Дистанційна освіта не підміня-

ється синонімом «заочна». Вона відрізняється від заочного навчання зручнішою системою доставки інформації та використанням нових технологій в процесі навчання, що дозволяє розширити географію учасників і тематичний діапазон курсів, що викладаються, не знижуючи їх якості [3].

Студенти медичних вузів в процесі дистанційного навчання повинні засвоїти всебічні технологічні знання, необхідні в майбутній практиці. Велику частину знань не можна знайти в підручнику. Щоб повністю осягнути предметну область вивчення, студент покладається на різні додаткові ресурси. Сьогоднішня дистанційна технологія дозволяє проектувати і створювати інформаційні інструменти, які зможуть полегшити ці труднощі при підготовці будь-якої дисципліни [4].

Дистанційне навчання має ряд переваг:

- зокрема, це гнучкість для навчання в будь-якому зручному місці з відповідним підключенням до Інтернету, де б це не було у світі;

- вимагає значних кваліфікованих трудовитрат для розробки і виробництва програм, які гарантують високу якість навчання;

- забезпечення контролю практичних навичок.

При дистанційному навчанні складно забезпечити розвиток практичних умінь без інтегрованого навчання «обличчям до обличчя». Тому це вимагає ретельного планування для забезпечення належного змішування можливостей навчання [3].

З літературних джерел відомо, що в поточних умовах використання аудіозаняття у дистанційному навчанні менш ефективне, ніж інші методи навчання. Відеозаняття є найефективнішим методом розвитку професійних компетентностей у контексті дистанційної освіти. Відеозаняття повинні займати 54 % від загального відведеного

Огляди літератури, оригінальні дослідження, **погляд на проблему**, випадок з практики, короткі повідомлення навчального часу на тиждень. Текстові лекції повинні складати 15 %. Визначена структура прийомів навчання може значно посилити формування професійних компетентностей студентів під час практичного використання в дистанційному навчанні [5].

Метою роботи було забезпечення оптимальних умов навчання в час пандемії, створення онлайн-платформи для проведення занять для належного здобуття знань студентами ІФНМУ.

Завдяки наявним ліцензіям на використання застосунків компанії Microsoft, у Івано-Франківському національному медичному університеті випала нагода почати використовувати хмарний застосунок Teams для організації дистанційного навчання, починаючи від планування розкладів навчального процесу й завершуючи внесенням одержаних балів до електронних журналів.

Результати й обговорення. Проблематика ситуації полягала у тому, щоб максимально швидко

перейти від офлайн до онлайн навчання, не втративши при цьому темпу навчання, зберігши зацікавленість студентів до навчання при максимальній, наскільки це можливо, об'єктивізації оцінки.

Вивчивши всі можливі керівництва, методичні вказівки, ми зробили висновок, що саме застосунок Teams дозволить нам практично без втрат продовжити навчальний процес. Формат онлайн-навчання було поділено на три основні напрямки: 1. Підготовка дидактичного та методичного матеріалу до самого заняття та постановка домашнього завдання; 2. Перевірка самостійної роботи студентів; 3. Проведення та оцінювання практичного заняття.

Застосунок дозволив дуже швидко структурувати та передати всі накопичені за попередні роки навчальні матеріали із хмарних сховищ викладачів до структурованих команд Teams, де вже були визначені групи студентів (рис. 1).

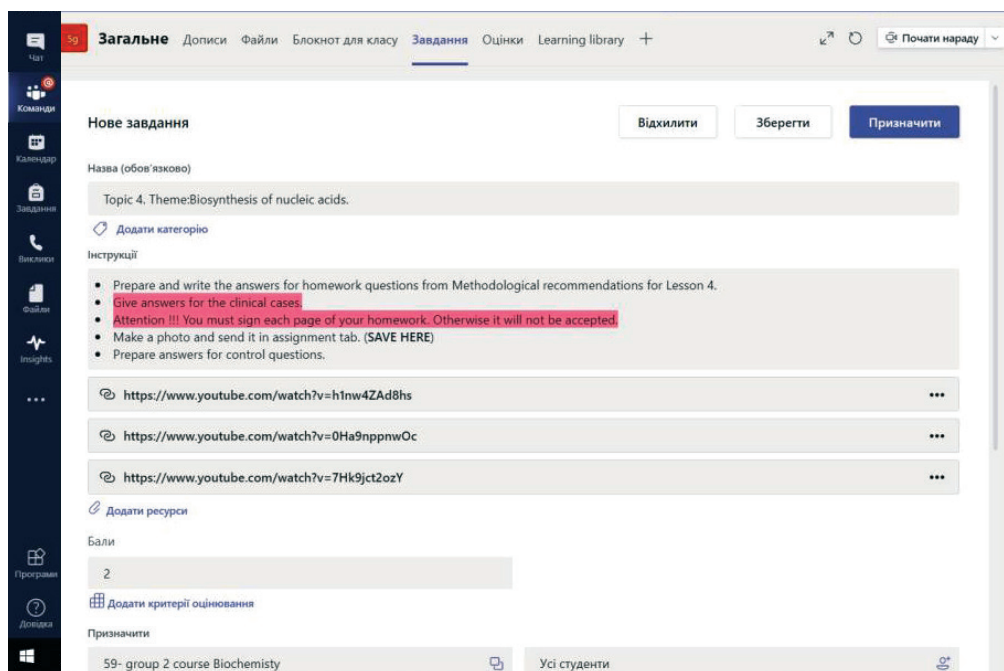

Рис. 1. Призначення завдань студентам для самостійного опрацювання.

Для постановки домашнього завдання використовувався внутрішній ресурс Teams «Завдання», котрий дозволив вказати студентам на необхідні пункти домашнього завдання та черговість їх виконання (рис. 1).

Перевірка робіт виконувалась шляхом перегляду файлів фотозвітів, котрі висилались студентами безпосередньо у мобільний додаток Teams, що, на нашу думку, було дуже зручно. За 15 хвилин до початку заняття проводилась оцінка домашнього завдання із виставленням одержаних балів у відповідну графу (рис. 2).

Підсумкові бали виставляли вже в кінці практичного онлайн заняття, де у студентів також була можливість використовувати власні мобільні пристрої та мобільні застосунки Teams.

З метою оцінки якості проведення онлайн-занять та лекцій ми провели опитування студентів 3 курсу Івано-Франківського національного медичного університету. Участь в опитуванні взяли 70 студентів. 90 % опитуваних задоволені навчанням онлайн у своєму вузі і 87 % мають бажання продовжувати навчання у такому форматі, враховуючи ризик захворюваності. Майже всі учасники

Огляди літератури, оригінальні дослідження, **погляд на проблему**, випадок з практики, короткі повідомлення опитування відповіли, що єдиний негативний фактор, який впливав на якість проведення занять – це якість інтернет-зв'язку. Водночас, зацікавленість студентів викликало запитання: «Що б ви хотіли змінити в онлайн навчанні?»

Результат показав (рис. 3), що 65 % студентів задоволені освітнім процесом, 25 % опитаних хо-

тіли б змінити методи викладання, 10 % – прагнуть мати більше доступу до матеріалів для підготовки до занять. Отже, більшість студентів позитивно оцінюють онлайн навчання в ІФНМУ, проте, необхідно врахувати їх побажання і прагнути вдосконалення в подальшому процесі навчання.

The screenshot shows a Moodle interface for an assignment titled 'nucleotides'. It lists 12 students with their submission status and scores. The table is as follows:

Повернути (12)	Повернуто (0)	Пошук учнів або студентів
Ім'я	Стан	Відгук / 2
Ватс, Сідхартх	Переглянуто	1
Гамбірі, Садхав	Здано	2
Донтхрабіна, Паван	Здано	2
Калімуллах, Абдул	Здано	2
Кхан, Хассан	Здано	2
Малік, Рітік	Здано	2
Марімутху, Кішоре	Переглянуто	1
Найду, Акшай	Здано	2
Сухайл, Сухайл	Здано	2
Томас, Шіджі	Здано	

Рис. 2. Перевірка завдань, виконаних студентами.

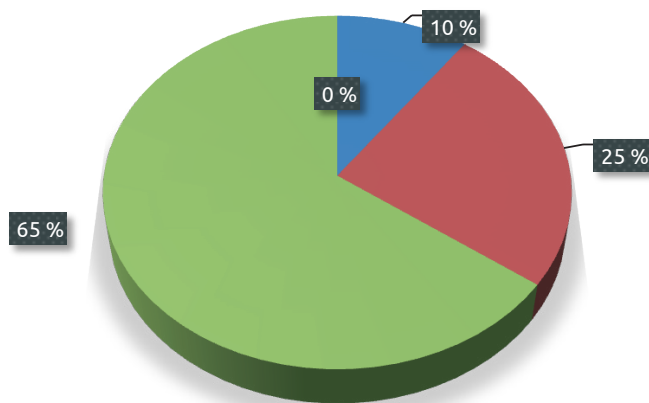

Рис. 3. Результати опитування студентів.

Висновок. Отже, за умови поєднання традиційного, змішаного та дистанційного навчання, в основу яких покладено методичні принципи, методи, організаційні форми і засоби, що найбільшою мірою сприяють побудові гнучкого персоналізованого освітнього процесу із урахуванням індивідуальних особливостей студентів із засто-

суванням сучасних комп'ютерних технологій, можна досягти високої якості освітнього процесу. Впровадження змішаного та дистанційного навчання розширює освітні можливості студентів, відбувається інтерактивна взаємодія, що безпосередньо впливає на якість надання освітніх послуг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Distance learning in clinical medical education amid COVID-19 pandemic in Jordan: current situation, challenges,

and perspectives / M. Al-Balas, H. I. Al-Balas, H. M. Jaber [et al.] // Medical Education. – 2020. – No. 20. – P. 341–348.

2. Impact of the COVID-19 pandemic on medical education: Medical students' knowledge, attitudes, and practices regarding electronic learning / A. Alsoufi, A. Alsuyihili, A. Msherghi [et al.] // PLoS ONE. – 2020. – No. 15 (11). DOI: 10.1371/journal.pone.0242905

3. A model for optimizing the structure of teaching techniques for distance learning in the Russian higher education system / Z. Gardanova, V. Ponkratov, N. Kuznetsov [et al.] // J. Open Innov. Technol. Mark. Complex. – 2020. –

No. 6. – P. 147–168.

4. Shelgikar A. V. Optimizing virtual and distance learning during an emergency and beyond / A. V. Shelgikar // J. of Clinical Sleep Medicine. – 2020. – No. 16 (11). – P. 1929–1932.

5. Мартиненко С. Забезпечення якості університетської освіти в умовах змішаного та дистанційного навчання / С. Мартиненко // Неперервна професійна освіта: Теорія і практика. – 2020. – № 4 (65). – С. 7–13.

REFERENCE

1. Al-Balas, M., Al-Balas, H.I., Jaber, H.M., Obeidat, K., Al-Balas, H., Aborajoo, E.A., & Al-Taher, R. (2020). Distance learning in clinical medical education amid COVID-19 pandemic in Jordan: current situation, challenges, and perspectives. *Medical Education*, 20, 341–348.

2. Alsoufi, A., Alsuyihili, A., Msherghi, A., Elhadi, A., Atiyah, H., & Ashini, A. (2020) Impact of the COVID-19 pandemic on medical education: Medical students' knowledge, attitudes, and practices regarding electronic learning. *PLoS ONE* 15 (11). Retrieved from: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0242905>

3. Gardanova, Z., Ponkratov, V., Kuznetsov, N., Nikiti-

na, N., Dudnik, O., Latypova, E., & Shcherbatykh, S. (2020). A model for optimizing the structure of teaching techniques for distance learning in the Russian higher education system. *J. Open Innov. Technol. Mark. Complex*, 6, 147–168.

4. Shelgikar, A.V. (2020). Optimizing virtual and distance learning during an emergency and beyond. *J. of Clinical Sleep Medicine*, 16 (11), 1929–1932.

5. Martynenko, S. (2020). Ensuring the quality of university education in conditions of blended and distance learning. *Neperervna profesiyna osvita: teoria i praktyka – Continuing Professional Education: Theory and Practice*, 4 (65), 7–13 [in Ukrainian].

ДИСТАНЦИОННОЕ ОБУЧЕНИЕ – ВЫЗОВ СОВРЕМЕННОСТИ

©Л. Я. Нечытайло, О. С. Кривовяз, С. И. Данылив, В. М. Сенчий

Ивано-Франковский государственный медицинский университет

РЕЗЮМЕ. Пандемия коронавируса (COVID-19) внесла существенные коррективы в образовательный процесс. Эта ситуация заставила руководителей высших учебных заведений немедленно перевести клинические и дидактические инструкции в виртуальные форматы. Такой переход на дистанционное обучение существенно повлиял на различные аспекты обучения: лекции, проведение практических и лабораторных занятий, научной деятельности и т. д.

Преподаватели клинических кафедр также должны были адаптироваться к реализации стратегий дистанционного обучения. Дистанционное образование обеспечивает интерактивность учебного процесса. Осуществляется этот метод обучения с помощью компьютерных технологий, является основным коммуникативным двигателем при данных условиях.

Цель – обеспечение оптимальных условий обучения во время пандемии, создание онлайн платформы для проведения занятий для надлежащего получения знаний студентами ИФНМУ.

Результаты. Новые стратегии дистанционного обучения на базе платформы Teams открывают широкие возможности для образовательных инноваций и сотрудничества между студентами и преподавателями.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: виртуальная помощь; телемедицина; дистанционное обучение; Teams; пандемия.

DISTANCE LEARNING – THE CHALLENGE OF TODAY

©L. Y. Nechytailo, O. S. Kryvoviaz, S. I. Danyliv, V. M. Senchiy

Ivano-Frankivsk National Medical University

SUMMARY. The coronavirus pandemic (COVID-19) has made significant adjustments to the educational process. This situation forced the heads of higher education institutions to immediately translate face-to-face clinical and didactic instructions into virtual formats. This transition to distance learning has significantly affected various aspects of learning: lectures, practical and laboratory classes, research activities, etc.

Teachers of clinical departments also had to adapt to the implementation of distance learning strategies. Distance education provides interactivity of the educational process. This method of learning is carried out with the help of computer technology, which is the main communication engine under these conditions.

The aim – to ensure optimal learning conditions during a pandemic. Creating an online platform for conducting classes for the proper acquisition of knowledge by students of IFNMU.

Results. New distance learning strategies based on the Teams platform open wide opportunities for educational innovation and collaboration among students and teachers.

KEY WORDS: virtual aid; telemedicine; distance learning; Teams, pandemic.

Отримано 07.02.2021